

ภาคผนวกที่ 11

สรุปการสัมมนา

“กองทุนให้ความช่วยเหลือรองรับผลกระทบจากการค้าเสรี กับการเพิ่มความเข้มแข็งในภาคธุรกิจไทย”

ภายใต้

“โครงการศึกษาผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเพื่อเสนอแนะมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบให้สามารถปรับตัว”

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ร่วมกับ สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ กรุงเทพฯ

วันศุกร์ที่ 2 พฤษภาคม 2551

ประธานในพิธี ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี กล่าวเปิดการสัมมนา ได้เน้นถึงความสำคัญของการเปิดเสรีทางการค้า ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และแนวโน้มการค้าเสรีจะเกิดขึ้นต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ประเทศไทยแม้อาจจะชะลอการเปิดเสรีการค้าได้แต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงนี้ได้ เมื่อพิจารณาสัดส่วนของรายได้ประชาชาติ พบว่า ไทยมีการค้าระหว่างประเทศมากโดยในปีที่ผ่านมา มูลค่าการส่งออกสูงถึง 150,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.1 จากปีก่อนหน้าชี้ให้เห็นว่า การเปิดเสรีทางการค้ามีความสำคัญมาก ทำให้ภาครัฐต้องตัดสินใจทำความเข้าใจความตกลงการค้าเสรีทั้งกรอบพหุภาคีเช่น WTO กรอบภูมิภาคเช่น ASEAN และกรอบทวิภาคีเช่น ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย เป็นต้น ซึ่งการเปิดเสรีทางการค้าระดับทวิภาคนี้ได้รับความสนใจอย่างมาก

เมื่อภาครัฐได้ตัดสินใจเปิดการค้าเสรีเป็นลำดับ จึงมีผลกระทบต่อธุรกิจเอกชน และแรงงาน ซึ่งภาครัฐต้องรับผิดชอบและต้องมีมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว ฉะนั้น ในการสัมมนาในวันนี้จึงจะเป็นการพูดคุยหารือกันว่า แนวทางการช่วยเหลือควรเป็นอย่างไร ซึ่งภาครัฐได้เริ่มมีกระบวนการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในภาคอุตสาหกรรมและบริการมาแล้ว 2 ปี ดำเนินงานโดยกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมา การดำเนินการให้ความช่วยเหลือฯ ยังจำกัดอยู่ในวงแคบและมีขนาดเล็ก จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการเปิดเผยและเผยแพร่การให้ความช่วยเหลือฯ ให้ชัดเจน และขยายวงกว้างกว่านี้ให้มาก ซึ่งการให้ความช่วยเหลือเช่นนั้นจำเป็นต้องมีการจัดตั้งเป็นกองทุนให้ความช่วยเหลือ แต่กระบวนการจัดการกองทุนจะทำอย่างไร อะไรคือสิ่งที่ต้องทำ ในต่างประเทศมีตัวอย่าง

การจัดตั้งกองทุนและดำเนินงานอย่างไร ทำอย่างไรจึงประสบความสำเร็จ ดังนั้น จึงขอให้ผู้เข้าร่วมการสัมมนาในวันนี้ทุกท่านช่วยกันระดมสมองและความคิดเห็นเพื่อทำให้กองทุนที่จะเกิดขึ้นนี้ได้สร้างคุณประโยชน์สมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้มากที่สุด

ช่วงที่ 1: การเสนอผลการศึกษา

(ผู้ดำเนินรายการ: ดร. สกฤตรัตน์ มนตรีวัต นักวิจัยอาวุโส สวค.)

ดร. พิชญ์ นิตยเสมอ ผู้อำนวยการโครงการ “โครงการศึกษาผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเพื่อเสนอแนะมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบให้สามารถปรับตัว” สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) การนำเสนอผลการศึกษาโครงการฯ ดังนี้

โจทย์ที่กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศให้คือ การวินิจฉัยว่าคนไข้ที่ป่วยเป็นโรค FTA ต้องรักษาอย่างไร โดยต้องพิจารณาแยกคนไข้อาการป่วย FTA จากอาการป่วยอย่างอื่น หัวข้อที่นำเสนอประกอบด้วย (1) กรอบการศึกษาของงานวิจัยว่าเป็นอย่างไร (2) การวินิจฉัยว่าโรคที่มาจาก FTA เป็นอย่างไร (3) การบำบัดรักษาโรค FTA จะทำอย่างไร (4) กองทุน FTA ในปัจจุบัน (5) แนวทางของกองทุน FTA ในอนาคตควรเป็นอย่างไร

กรอบการศึกษา ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ในเรื่องการค้าระหว่างประเทศ มีกรอบการค้าที่สำคัญอยู่ 3 กรอบ ได้แก่ กรอบ WTO กรอบ FTA และสิทธิพิเศษทางการค้า แต่ในงานศึกษานี้จะเน้นกรอบ FTA ใน 6 ความตกลงทางการค้าที่ไทยทำกับประเทศต่างๆ ในช่วงที่ผ่านมา (FTA ไทย-อินเดีย (82 รายการ) FTA ไทย-ออสเตรเลีย FTA ไทย-นิวซีแลนด์ FTA อาเซียน-จีน และ FTA ไทย-ญี่ปุ่น) โดยวิเคราะห์ผลกระทบของกรอบการค้าเสรีดังกล่าวต่อภาคอุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรม และภาคบริการของไทย ผ่านการใช้ดัชนีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการวัดผลกระทบหรือความสามารถในการแข่งขัน จากนั้นจึงจะดูรายละเอียดใส่ในของอุตสาหกรรมและ/หรือบริการที่ได้รับผลกระทบทางลบ เช่น การศึกษา Global Value Chain และ Thai Value Chain แล้วจึงขยายผลต่อไป

กรอบการวินิจฉัยและการบำบัดรักษา จักพบว่า การประเมินผลกระทบจากกรอบการค้าเสรีผ่านการคำนวณค่าดัชนีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักได้ใช้หลักเกณฑ์ต่างๆ ในการชี้วัดผลกระทบโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ในส่วนที่หนึ่งที่สำคัญคือ หลักเกณฑ์การร้องเรียนจากผู้ประกอบการ และหลักเกณฑ์การปกป้องอุตสาหกรรมของภาครัฐผ่านอัตราการคุ้มครองที่แท้จริง และส่วนที่สองเป็นหลักเกณฑ์การชี้ผลกระทบจากงานวิจัย เช่น แบบจำลอง GTAP และ Diamond model โดยในสองส่วนนี้ได้ให้น้ำหนักเท่าๆ กัน ซึ่ง

จากคำดัชนีนี้ ได้ชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม และได้อุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบและที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติมรวม 16 สาขา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ (ปศุสัตว์) นมและผลิตภัณฑ์ ผักและผลไม้แปรรูป หนังสือและเครื่องหนัง แร่ โหม ยาง ไม้ กระดาษ สิ่งพิมพ์ สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม รองเท้าและส่วนประกอบ เหล็กและผลิตภัณฑ์ ประมง และเครื่องจักรไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ หลังจากนั้น สวค. ได้วิเคราะห์ลงไปถึงองค์ประกอบโครงสร้างของอุตสาหกรรมในระดับ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ที่เรียกว่า ห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรม ซึ่งนอกจากการวิเคราะห์ด้วยข้อมูลทุติยภูมิแล้ว ยังได้มีการสำรวจภาคสนาม โดยมีการส่งแบบสอบถามมากกว่า 4,000 ชุด ซึ่งได้รับการตอบกลับจากผู้ประกอบการพันกว่าราย การเข้าสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ณ ที่ตั้งโรงงาน และการระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อยืนยันและตรวจสอบข้อมูลทุติยภูมิ และทำให้การวิเคราะห์สมบูรณ์ขึ้น ก่อนที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ SWOT และนำเสนอมาตรการช่วยเหลือและรองรับผลกระทบเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมต่อไป

การศึกษากองทุน FTA ที่มีในปัจจุบัน ได้แบ่งการศึกษาออกเป็นสองส่วนคือ การศึกษาจากกองทุนให้ความช่วยเหลือฯ ของต่างประเทศซึ่งพบว่า รูปแบบการอุดหนุนนั้นไม่ค่อยประสบความสำเร็จในหลายๆ ประเทศ จึงมีการใช้มาตรการใหม่ๆ เช่น การเปลี่ยนกฎระเบียบภายในประเทศให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงระหว่างประเทศ การสร้างองค์กรใหม่ๆ มารองรับ และการจัดตั้งกองทุนฯ อีกส่วนหนึ่งคือ การศึกษากองทุนที่มีอยู่ในประเทศ ที่สำคัญคือ กองทุนของกระทรวงพาณิชย์ที่มีอยู่พบว่า เป็นการให้การช่วยเหลือในด้านเทคนิค โดยให้การช่วยเหลือเต็มวงเงินที่ยื่นเสนอโครงการ โดยมีข้อแม้คือมีความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ และมีระยะเวลาดำเนินโครงการไม่เกิน 3 ปี ซึ่งโครงการที่ขอได้ความช่วยเหลือส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับในงานวิจัยที่ได้จัดทำขึ้นที่เน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ โดยการช่วยเหลือนี้ไม่ได้เป็นการให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งผู้ขอความช่วยเหลือต้องรวมตัวกันเป็นกลุ่มปัญหาที่สำคัญที่พบคือ ผู้ขอรับความช่วยเหลือทราบปัญหาแต่ไม่สามารถเขียนเป็นโครงการนำเสนอได้

แนวทางของกองทุน FTA ที่มีในอนาคต เมื่อพิจารณาบริบทหรือสภาพแวดล้อมการดำเนินงานของกองทุนในประเทศไทยผ่านการจัดทำ SWOT และการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกองทุนผ่านการวิเคราะห์ TOWS Matrix แล้ว จึงมีการกำหนดกรอบวิสัยทัศน์ พันธกิจของกองทุน ยุทธศาสตร์ และเป้าหมาย ซึ่งในการดำเนินงานของกองทุนในอนาคตต้องมีคณะกรรมการกลางที่เป็นอิสระสำหรับกองทุน และมีคณะกรรมการของแต่ละกองทุน เช่น คณะกรรมการกองทุนด้านอาหาร และคณะกรรมการกองทุนด้านสิ่งทอ เป็นต้น โดยมีภาคเอกชนและสถาบันอิสระเป็นแกนหลักในการดำเนินงานกองทุนของแต่ละกองทุน

ดร. สุทธิพันธุ์ จิราธิวัฒน์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เห็นว่า งานการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการค้าเสรีเป็นงานที่สำคัญ โดยเฉพาะ สวค. ที่ดำเนินการด้านนโยบายมาอย่างต่อเนื่อง โดยมี 4 ประเด็นที่ขอกล่าวถึง ได้แก่

1. FTAs จะมีขึ้นในอนาคตอีกหลายความตกลงฯ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการรองรับผลกระทบว่าจะทำอย่างไร
2. การปรับตัวที่นำเสนอซึ่งมีทั้งระยะสั้น กลาง ยาว ค่อนข้างดี แต่ยังขาดภาคบริการซึ่งคิดว่าน่าจะเป็นภาคที่อาจช่วยฟื้นเศรษฐกิจได้ เช่น ภาคการเงิน และภาคการท่องเที่ยว เป็นต้น
3. การวิเคราะห์ผลกระทบการค้าเสรียังมีเรื่องของพลวัตรที่ต้องพิจารณาต่อเนื่อง เช่น สิ่งทอเริ่มแรก ผู้ประกอบการไปที่จีนตอนหลังกลับมาที่ไทยเพราะค่าแรงที่จีนสูงขึ้น เรื่องความร่วมมือด้านการผลิตเช่น กับญี่ปุ่น และความร่วมมือในระดับอุตสาหกรรมเช่น ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งจะส่งผลประโยชน์ต่อกัน รวมทั้ง การที่ผู้ประกอบการควรเน้นการปรับตัวด้านการสร้างความแตกต่างของตัวสินค้า
4. เรื่องของกองทุนในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมา มีการปรับตัวพอสมควร เช่น เรื่องของนม การช่วยเหลือจึงควรมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน มีความครอบคลุม มีความชัดเจน และควรมีการช่วยเหลือในระดับภาพรวมด้วยเช่น การทำระบบโลจิสติกส์ และการช่วยในระดับการผลิต

ดร. ชยันต์ ตันติวัศตการ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีข้อคิดเห็นว่า งานศึกษาวิจัยนี้มีความสำคัญมากแต่คิดว่าควรจะมีการศึกษาก่อนการทำความเข้าใจการตกลงการค้าเสรี และเห็นว่าการวิจัยนี้มีความครอบคลุมดี มีความหลากหลายในการใช้เครื่องมือวิจัยที่มีหลายชิ้น และมีการทบทวนงานศึกษา FTAs ก่อนหน้ามาดี โดยมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- การแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมมีบางกลุ่มหายไปหรือไม่ และเน้นภาคอุตสาหกรรมมาก ขาดภาคเกษตรกรรม และภาคบริการ
- ให้ขยายความเรื่องหลักเกณฑ์ในดัชนีเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักผลกระทบ และเห็นว่าควรนำเรื่อง NTB มาอยู่ในดัชนีฯ ด้วย แม้ว่าจะใช้โควตาในงานศึกษาแล้ว ขณะที่ไม่ค่อยชอบกับชื่อดัชนีฯ ดังกล่าว เนื่องจากชื่ออาจจะแปลว่ายิ่งลดยิ่งมีผลกระทบน้อย
- ให้ขยายความการใช้แบบจำลอง GTAP ในงานศึกษา รวมทั้งแนวคิดในการแยกรายการสินค้า เช่น ยาง เคมีภัณฑ์ และพลาสติก ขณะที่การวิเคราะห์ SWOT และการสัมภาษณ์ภาคสนามนั้นน่าสนใจ จึงอยากเห็นเป็นตัวอย่าง
- การนำเสนอเกี่ยวกับกองทุน การบริหารการทำงาน อยากให้อยู่ในส่วนสรุป แต่ที่ไม่มั่นใจคือ

จุดแข็งที่ว่าคือ กรรมการต่างประเทศ ซึ่งกรรมการต่างประเทศงานในหน้าที่คือการออกไปดูการค้าภายนอก จึงอาจไม่สอดคล้องกับการดูภายในประเทศ จึงแนะนำให้ผสมผสานกับกรรมการค้าภายในหรือกระทรวงเกษตรฯ

- เป็นห่วงผู้ด้อยโอกาสเช่น ชาวนาและชาวไร่ ซึ่งจะลำบากมากในการยื่นขอรับความช่วยเหลือจากกองทุน (จะเขียนโครงการ คิดโครงการอย่างไร) ควรมีหน่วยงานไปช่วยกลุ่มนี้
- ขอบเขตของกองทุนจะแค่ช่วยให้หายเจ็บ หรือจะทำให้แข็งแรงมีภูมิคุ้มกันในระยะยาว เช่น การจัดการกับ NTB ซึ่งหากแก้ได้จะสามารถพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสได้ (ช่วยกีดกันคู่แข่งรายอื่นไปได้)

ดร. พิชญ์ นิตยเสมอ ในฐานะผู้อำนวยการโครงการฯ รับฟังข้อคิดเห็นต่างๆ ไว้พิจารณาต่อไป จากนั้นมีคำถามและข้อคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมสัมมนา ดังต่อไปนี้

ถาม : เห็นด้วยว่างานศึกษาขาดภาคเกษตรกรรมไปหลายรายการ จึงขอให้จัดกลุ่มให้ใหญ่ขึ้น และก็ขอให้เน้นเรื่อง NTB เช่นกัน

ตอบ : งานศึกษานี้ไม่ได้ครอบคลุมภาคเกษตรกรรม เนื่องจากมีกองทุนปรับโครงสร้างภาคเกษตรฯ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อยู่แล้ว ซึ่งใน TOR ให้เน้นไปที่ภาคอุตสาหกรรม

ข้อคิดเห็น : ขอให้ปลุกฝังผู้ประกอบการเรื่องคุณภาพ ไม่อยากให้มีการโกง เพราะจะดำเนินกิจการไม่ได้ในระยะยาว

ถาม : งานศึกษานี้มีการไปดูกองทุนในต่างประเทศหรือไม่ว่ามีการดำเนินการอย่างไร และเป็นห่วง SMEs ว่าจะขอความช่วยเหลือจากกองทุนและปรับตัวระยะยาวได้อย่างไร

ถาม : เรื่องใหม่ บางส่วนใช้คำว่าผ้าไหม ทำไมถึงมีความแตกต่างเพราะในทางปฏิบัติ ใหมกับผ้าไหมมีความขัดแย้งกันอยู่

ถาม : อยากให้ให้ความสำคัญกับทุนมนุษย์

ตอบ : ได้มีการไปดูงานที่ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์แล้ว แต่เนื่องจากรายงานฉบับจริงมีความยาวมากและมีส่วนย่อยๆ มากจึงไม่ได้ลงรายละเอียด เรื่องของ SMEs เรื่อง Value Chain ที่ศึกษาสามารถตอบคำถามได้เช่น บางอย่างแค่เชื่อมต่อ Chain ก็สามารถพัฒนาได้อีกมาก เรื่องของไหมใช้คำว่าไหมและผลิตภัณฑ์หมายถึงมีอย่างอื่นด้วย ส่วนของภาคบริการ กองทุนเดิมอาจจะไม่เอื้อเพราะกฎเกณฑ์ แต่เรื่องของกองทุนในอนาคตได้เปิดโอกาสให้สถาบันอิสระเข้าไปอยู่ในคณะกรรมการกลางกองทุน แล้วไปขยายต่อในเชิงพลวัตรได้

ช่วงที่ 2: การเสวนา “กองทุนฯ กับการปรับตัวของภาคธุรกิจไทย”

(ผู้ดำเนินรายการ: ดร. คณิศ แสงสุพรรณ ผู้อำนวยการ สวค.)

ดร. อรรถกา บริมเบิล ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้กล่าวถึงงานศึกษาวิจัยว่า ต้องการเห็นการนำเสนองานวิจัยลงไปรายละเอียดของ 16 อุตสาหกรรม ให้มีการวิเคราะห์เป็นพลวัตร เพราะความสามารถและความเข้มแข็งของผู้ประกอบการไทยมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตลอดเวลา

จากประสบการณ์ที่ผ่านมา พบว่า เงินที่ภาครัฐช่วยเหลือผู้ประกอบการมีจำกัดมาก ผู้ประกอบการต้องช่วยตัวเองเป็นส่วนใหญ่ และต้องรวมตัวเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม เพราะถ้ารวมกลุ่มไม่ได้แค่จะขอเงินกองทุนก็ทำไม่ได้ และอยากให้มองไปในเรื่องของการส่งเสริมความสามารถและการพัฒนาเพื่อการส่งออก ซึ่ง สศอ. ได้มีการวิจัยด้าน FTA แต่เป็นในมุมของการใช้ประโยชน์จาก FTAs จึงขอให้มองไปควบคู่กันระหว่างกระทรวงอุตสาหกรรม กับกระทรวงพาณิชย์ เนื่องจากในหลายๆ นโยบายและมาตรการสามารถใช้ควบคู่กันไปได้ ทั้งมาตรการที่เป็นทั้งรุกและรับ เช่น โลจิสติกส์ หรือการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ซึ่งการแบ่งแยกว่า ผู้ที่ได้รับผลกระทบด้านลบไปขอกระทรวงพาณิชย์ ด้านบวกไปขอกระทรวงอุตสาหกรรม เช่นนี้เป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดหรือไม่ นอกจากนี้ เรื่องที่เป็นห่วงคือ กลุ่มที่ไม่มีสถาบันอิสระรองรับจะทำอย่างไร อยากรู้ก็ตาม เห็นด้วยว่าให้หน่วยงานอิสระมีส่วนร่วมหรือเป็นแกนจะดีมาก

คุณนารีณัฐ รุณภัย ผู้อำนวยการสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กล่าวว่า อยากให้ผลการศึกษาลงลึกถึงรายละเอียดรายสินค้าว่าสินค้าใดได้รับผลกระทบ ขณะที่กองทุนนี้อาจมีความเหลื่อมล้ำทับซ้อนกับกองทุนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีอยู่ โดยประสบการณ์ที่ผ่านมา คิดว่าต้องเน้นการประเมินผลที่ชัดเจน โดยยกตัวอย่างกองทุนปรับโครงสร้างภาคเกษตรฯ ที่เริ่มในปี 2547 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับเกษตรกรโดยเน้นการปรับปรุงเทคโนโลยี การดูงาน การฝึกอบรม การพัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนอาชีพ และการวิจัยที่เน้นผลของงานวิจัย เช่น งานวิจัยพัฒนาพันธุ์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม กองทุนปรับโครงสร้างภาคเกษตรฯ ก็มีปัญหาเรื่องการประชาสัมพันธ์ ทำให้ในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อการประชาสัมพันธ์กองทุนขึ้น โดยหลักเกณฑ์การขอรับความช่วยเหลือคือ ผู้ขอรับความช่วยเหลือต้องเป็นเกษตรกร แต่เนื่องจากเกษตรกรเขียนโครงการเองได้ยากจึงสามารถเขียนผ่านหน่วยงานพี่เลี้ยงได้ ซึ่งอาจขอเป็นเงินยืมหรือให้เปล่าก็ได้ แต่ปัญหาที่พบคือ

เกษตรกรเขียนโครงการไม่เป็น อยากได้เป็นเงินจ่ายขาดไม่ใช่เงินยืม ซึ่งกองทุนมีเงินจำกัด บางครั้งข้อมูลที่ให้ไม่สมบูรณ์ทำให้มีความล่าช้าในการดำเนินงาน

คุณสันโดษ เต็มแสงเลิศ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน กล่าวว่า การพัฒนาทักษะกำลังแรงงานเป็นเรื่องสำคัญที่สามารถลดระดับความรุนแรงของผลกระทบในทางลบที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้ใช้แรงงานจากการทำความตกลงการค้าเสรี ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการที่ทำอยู่ ดังนี้

- การติดตามสถานการณ์ความคืบหน้าในการจัดทำ FTA ของไทยกับประเทศต่างๆ อย่างใกล้ชิด และอุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบจากการจัดทำข้อตกลง FTA กับแต่ละประเทศ รวมทั้งการจัดทำระบบเตือนภัยด้านแรงงาน
- การนำผลการวิเคราะห์ข้างต้นมาจัดลำดับความสำคัญของอุตสาหกรรมที่แรงงานสมควรจะได้รับการพัฒนาทักษะก่อนหลัง
- การให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาเพิ่มพูนทักษะแรงงานให้แก่กลุ่มที่ยังอยู่ในงานไปพร้อมๆ กัน กับการจัดฝึกอบรมให้แก่แรงงานที่ถูกเลิกจ้าง/ว่างงานแล้ว และการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ
- การประสานหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ องค์กร/กลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาแรงงาน ซึ่งนอกจากจะช่วยให้กรมฯ สามารถกำหนดกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสมแล้ว ยังนำไปสู่ข้อตกลงในการร่วมกันดำเนินการรวมถึงการแบ่งปันค่าใช้จ่าย และเป็นแนวร่วมในการผลักดันงบประมาณจากรัฐบาลได้
- การจัดทำแผนงานของงบประมาณรองรับการดำเนินการในลักษณะเป็นโครงการต่อเนื่องหลายปี
- การมอบหมายให้มีเจ้าภาพหลัก/เจ้าภาพรองในแต่ละกิจกรรม พร้อมหน่วยงานกลางที่จะทำหน้าที่ประสานการดำเนินงาน ตลอดจนจัดทำระบบการติดตามประเมินผล

คุณวิระชัย วงศ์บุญสิน ประธานคณะกรรมการติดตามผลกระทบการเปิดเขตการค้าเสรีสหราชอาณาจักร-แห่งประเทศไทย กล่าวถึงเรื่องผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าต่อภาคธุรกิจเอกชนว่า แม้การทำความตกลงการค้าจะช่วยเพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างประเทศ ประชาชนได้รับประโยชน์จากความหลากหลายของสินค้าและการแข่งขันที่มีมากขึ้น แต่ผู้ประกอบการและแรงงานที่ได้รับผลกระทบทางลบก็ต้องปรับตัว ปรับปรุงการผลิต จนถึงเลิกกิจการหากทำต่อไปไม่ได้ ส่วนแรงงานที่ถูกเลิกจ้างก็ต้องหางานใหม่หรือเปลี่ยนอาชีพ

ในส่วนการขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนไม่เห็นด้วยกับแนวปฏิบัติที่ว่า ต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อขอรับความช่วยเหลือ ขณะที่การประเมินการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการการค้าเสรีควรเป็นแบบพลวัตรเนื่องจากกระแสการค้าเสรีโลกมีเพิ่มขึ้นตลอดเวลา และ การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบควรพิจารณาช่วยทั้งกลุ่มใหญ่ (Majority) และกลุ่มย่อย (Minority) รวมทั้ง แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการควรได้รับการพิจารณาว่า เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ส่วนบทบาทหน้าที่ของกองทุนเห็นว่า ที่สำคัญมี 2 เรื่อง ได้แก่

■ **เรื่องฐานข้อมูล**

กองทุนต้องพัฒนาระบบฐานข้อมูลของผู้ประกอบการรายย่อย รายกลาง และรายใหญ่ ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อดำเนินงานช่วยเหลือให้ตลอดห่วงโซ่การผลิตอย่างสอดคล้อง มีประสิทธิภาพ และตรงจุด

■ **เรื่องมาตรฐานสินค้า**

มาตรฐานสินค้าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในโลกแห่งการแข่งขันเสรีทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งการทำมาตรฐานสินค้านี้จักเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยการสร้างมาตรฐานสินค้าควรทำทั้งแบบบังคับ และแบบไม่บังคับซึ่งสำคัญกว่าและควรเน้น

ประธานกล่าวปิดการสัมมนา โดยได้สรุปผลการสัมมนาฯ ว่า การสัมมนาที่จัดขึ้นนี้ก่อให้เกิดแนวคิดสำคัญเรื่องกองทุนซึ่งเป็นภาพใหญ่และเกี่ยวข้องกับนโยบายการค้าระหว่างประเทศที่จะสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่จะต้องเกิดขึ้นในการค้าระหว่างประเทศ เพราะการเปิดเสรีทางการค้าทำให้ระดับราคาเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว ภาคเอกชนจึงต้องปรับตัวให้ทัน

การแก้ไขปัญหานี้ สวค. เห็นว่า เป็นเพียงส่วนหนึ่งของปัญหาอื่นๆ เพราะปัญหาของผู้ประกอบการมีหลายมิติมากกว่า FTAs การแก้ปัญหาก็ควรสอดคล้องกับมิติอื่นๆ ของผู้ประกอบการ ซึ่งในรายงานการศึกษานี้ได้เสนอให้สอดคล้องกับเรื่องของผู้ดำเนินการกองทุนเป็นสำคัญ ซึ่งในระบอบประชาธิปไตยมีการเปลี่ยนผู้บริหารบ่อยครั้ง จึงมีความจำเป็นที่ต้องกำหนดให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการกองทุนเป็นสถาบันอิสระ/เฉพาะทาง โดยควรเน้นให้สถาบันเฉพาะทางเหล่านี้เข้มแข็งและดูแลอุตสาหกรรมนั้นๆ เพื่อให้การใช้จ่ายเงินกองทุนเป็นไปได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ในทางปฏิบัติ การดำเนินงานจะง่ายขึ้นทั้งด้านการอนุมัติและการตรวจสอบ

.....